

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1947

Vyhlášené: 14.08.1947

Časová verzia predpisu účinná od: 15.08.1947

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

145.

Z á k o n

ze dne 11. července 1947

o organizaci zemědělců republiky Československé.

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Část I.

§ 1.

(1) Za účelem výstavby a povznesení zemědělství a lesnictví a k podpoře a hájení zemědělských a lesnických zájmů se zřizují:

- a) Jednotný svaz českých zemědělců se sídlem v Praze pro země Českou a Moravskoslezskou,
- b) Jednotný svaz slovenských zemědělců (Jednotný sváz slovenských rolníkov) se sídlem v Bratislavě pro Slovensko (dále „Svazy“) a
- c) Ústřední rada zemědělců republiky Československé se sídlem v Praze (dále „Rada“).

(2) Rada, Svazy a jejich okresní a místní sdružení (§ 4) jsou samosprávnými korporacemi veřejného práva a mohou nabývatí práv a se zavazovati. Rada podléhá prostřednictvím ministra zemědělství dozoru vlády; Svaz uvedený v odstavci 1, písm. a) podléhá dozoru ministra zemědělství, Svaz uvedený v odstavci 1, písm. b) dozoru ministra zemědělství vykonávanému zásadně prostřednictvím pověřence zemědělství a pozemkové reformy.

§ 2.

(1) Úkolem Svazů jest sdružití zemědělce slovanských národností československé státní příslušnosti a podporovati je za účelem zvelebení zemědělské a lesní výroby a povznesení hospodářské, sociální a kulturní úrovně venkova. Náleží jim bez újmy ustanovení § 13, odst. 2 zejména:

- a) řídití organizaci odborového zemědělského hnutí,
- b) zvelebovati zemědělskou a lesní výrobu,
- c) pečovati, aby zemědělci byla zajištěna spravedlivá odměna za jeho práci, zejména při zpeněžování jeho výrobků,
- d) starati se o kulturní život zemědělců,
- e) pečovati, aby zemědělcům byla zabezpečena účast v budování a správě hospodářských, kulturních a sociálních zařízení pro zemědělce, zejména též v budování a ve správě zemědělského průmyslu a obchodu se zemědělskými výrobky a taková zařízení budovati a spravovati,

- f) vésti v patrnosti přehled o celkovém stavu potřeb zemědělců a pečovatí o jejich uspokojení a spolupůsobiti při tvorbě cen,
- g) činiti opatření na podporu zemědělců postižených živelními pohromami,
- h) sjednávatí v zastoupení zemědělců závazné pracovní a mzdové dohody v zemědělství a lesnictví.

(2) Svazy jsou jednotnými zájmovými organizacemi zemědělců, zastupují výlučně jejich zájmy a podávají prostřednictvím Rady návrhy a posudky ve věcech týkajících se zemědělství a lesnictví zákonodárným sborům, vládě a příslušným úřadům. V zásadních otázkách, týkajících se zemědělství a lesnictví, jsou úřady povinny slyšeti Svazy a přihlížeti k jejich vyjádření a návrhům.

(3) Ministr zemědělství může v dohodě s příslušnými ministry, po případě s předsedou nejvyššího úřadu cenového, na Slovensku též po vyjádření příslušných pověřenců, přenést na Svazy úkoly veřejného zájmu; do šesti měsíců od účinnosti tohoto zákona přeneše ministr zemědělství zejména některé úkoly, jež souvisí se zajištěním, podporováním a zvelebováním zemědělské a lesní výroby. Stane se tak vyhláškou ve Sbírce zákonů a nařízení.

(4) K provádění vlastních úkolů (odstavec 1 a 2) mohou Svazy ukládati povinnosti svým členům a v oboru přenesené působnosti (odstavec 3) i nečlenům.

§ 3.

(1) Členy Svazů jsou:

- a) vlastníci (spoluvlastníci), pachtýři a jiní uživatelé zemědělské nebo lesní půdy, ze které se platí pozemková daň - kromě zahrádek a zahrádkových kolonií - o výměře 1 ha a výše, pokud jsou starší 18 roků a na půdě sami hospodaří, a
- b) zemědělské, chmelařské, vinařské, lnářské, zemědělsko-osvětové, zemědělsko-zahradnické a zahrádkářské, lesnické, myslivecké, šlechtitelské a chovatelské organizace a jiná podobná zařízení, dále bez újmy jejich povinného členství v revisních svazech a hospodářských organizacích ústředí zemědělských a lesních družstev a jejich ústřední organizace, ve všech těchto případech jen jako samostatné právnické osoby, nikoliv však jejich nižší organizační složky a členové, pokud se tito nestali již členy podle ustanovení písm. a) nebo podle odstavce 2. Dále jsou členy Svazů: stát, svazky územní samosprávy, jiné právnické osoby a nadace, které hospodaří na vlastní účet na zemědělském nebo lesním majetku.

(2) Členy Svazů mohou se státi:

- a) rodinní příslušníci osob uvedených v odstavci 1, písm. a) a vlastníci (spoluvlastníci), pachtýři a jiní uživatelé zemědělské a lesní půdy, pokud hospodaří na půdě o výměře menší než 1 ha a jsou starší 18 roků. Členství těchto osob jest podmíněno převážnou činností na zemědělské nebo lesní půdě;
- b) učitelé a profesori zemědělských a lesnických škol a odborní zemědělství a lesní zaměstnanci.

(3) Členové Svazů jsou zároveň členy jejich složek (§ 4), pokud nebude stanoveno jinak.

§ 4.

(1) Svazy se člení na:

- a) místní sdružení a
- b) okresní sdružení.

(2) V každé obci se zřídí místní sdružení; vyžadují-li toho okolnosti, může býti se souhlasem předsednictva příslušného Svazu zřízeno pro několik obcí jedno místní sdružení. Okresní sdružení se zřídí zpravidla v každém soudním, po případě správním okrese.

(3) Sdružení v předchozím odstavci uvedená mohou samostatně nabývatí práv a se zavazovati; pokud však jednotlivé finanční opatření přesahuje rámec obvyklého hospodaření, jest třeba k němu souhlasu předsednictva příslušného Svazu.

(4) Pro jednotlivé výrobní oblasti a pro jednotlivá výrobní odvětví mohou Svazy zřizovati oblastní sdružení; tato sdružení nemají však způsobilost k právům. K hájení zvláštních zájmů lesního hospodářství zřídí Svazy oblastní sdružení lesnická.

§ 5.

(1) Orgány Svazů a jejich složek jsou:

1. Orgány místních sdružení:

- a) valná hromada,
- b) místní výbor, který se skládá z předsedy, místopředsedy a ze šesti dalších členů vesměs volených (§ 6),
- c) místní důvěrník jednotlivých výrobních odvětví (řepářů, majitelů lesů, chmelařů, vinohradníků, bramborářů, lnářů, chovatelů koní, skotu, vepřového bravu a pod.), místní důvěrnice zemědělských žen a místní důvěrník zemědělské mládeže.

2. Orgány okresních sdružení:

- a) okresní sjezd, který se skládá z volených delegátů místních sdružení, jimiž jsou členové výboru místního sdružení z příslušného obvodu;
- b) okresní výbor, který se skládá z předsedy, místopředsedy a dalších deseti členů, kteří jsou voleni (§ 6), a z předsedů okresních odborů jednotlivých výrobních odvětví, kteří mají pouze hlas poradní; vedoucí úředník úřadovny okresního sdružení (sekretariátu) jest členem okresního výboru s hlasem poradním;
- c) okresní odbory jednotlivých výrobních odvětví, které se skládají z důvěrníků místních sdružení, okresní odbory žen, které se skládají z místních důvěrníc žen, a okresní odbory mládeže, které se skládají z místních důvěrníků mládeže.

3. Orgány Svazů:

- a) ústřední sjezd, který se skládá z volených delegátů okresních sdružení;
- b) ústřední výbor, který se skládá ze šedesáti volených členů, dále z předsedů ústředních odborů a z předsedů přičleněných [§ 11, písm. a)] organizací, kteří mají pouze hlas poradní. Zvolení členové ústředního výboru zvolí ze svého středu předsednictvo;
- c) předsednictvo, které se skládá z předsedy, dvou místopředsedů, generálního tajemníka a čtyř dalších členů;
- d) ústřední odbory jednotlivých výrobních odvětví, které se skládají z předsedů a místopředsedů příslušných oblastních sdružení zřízených pro jednotlivá výrobní odvětví (§ 4, odst. 4).

(2) K hájení zájmů lesního hospodářství povolají předsednictva Svazů a ústřední výbory po návrhu ústředních lesnických organizací členy z řad lesních odborníků tak, aby jednotlivé složky lesní držby byly zastoupeny, a to

- a) do předsednictva Svazu - jednoho člena,
- b) do ústředního výboru - deset členů.

§ 6.

(1) Volby orgánů Svazů se provádějí takto:

I. Volby místních sdružení.

1. Výbor místního sdružení Svazu předkládá valné hromadě společnou kandidátní listinu pro volby členů výboru místního sdružení. Nedojde-li k dohodě ve výboru místního sdružení o kandidátní listině, připraví ji návrhová komise, kterou zvolí valná hromada. Vysloví-li se proti společné kandidátní listině 1/5 přítomných členů valné hromady, je kandidátní listina zamítnuta.
2. Po zamítnutí společné kandidátní listiny vypíše do 14 dnů předseda místního sdružení Svazu volby na podkladě kandidátních listin sestavených stranami zastoupenými v Národním shromáždění podle zásad všeobecného, rovného, přímého a tajného práva hlasovacího a podle zásady poměrného zastoupení.
3. První volby provede přípravný výbor.

II. Volby okresních výborů a ústředních výborů Svazů.

Volby výborů okresních sdružení a ústředních výborů Svazů provádějí se rovněž podle zásad přímého, tajného a rovného hlasovacího práva a podle zásady poměrného zastoupení. Kandidátní listina pro volby do těchto orgánů může být podána pouze politickými stranami zastoupenými v Národním shromáždění. Volby orgánů okresních sdružení a orgánů Svazů provedou se současně.

(2) Funkční období orgánů místních sdružení, okresních sdružení a orgánů Svazů je tříleté.

(3) Aktivní právo volební mají osoby, které dokonaly 18. rok, pasivní právo osoby, které dokonaly 21. rok. Podmínky práva volebního, volitelnosti, volebního řízení, volby orgánů Svazů a jeho složek, jakož i místních důvěrníků, okresních a ústředních odborů Svazů upravují se bližšími předpisy (§ 7).

§ 7.

(1) Ministr zemědělství vydá v dohodě s ministrem vnitra po návrhu příslušných pověřenců se schválením vlády prováděcí předpisy o volbách orgánů Svazů a jejich složek a vyhlásí je v Úředním listě a v Úředním věstníku. Návrh prováděcích předpisů bude ministrem zemědělství předložen vládě ke schválení do šesti měsíců od počátečního dne účinnosti tohoto zákona.

(2) Stanovy Svazů a jednací řády a jejich změny, přijaté sjezdy, předloží vládě ke schválení ministr zemědělství a vyhlásí je v Úředním listě a v Úředním věstníku.

(3) Až do provedení voleb orgánů Svazů a jejich složek zastupují Svazy a jejich složky a vykonávají správu jejich věcí. Přípravné výbory Svazů, jmenované ministrem zemědělství, a to pokud jde o Jednotný svaz slovenských zemědělců na návrh pověřence zemědělství a pozemkové reformy po návrhu politických stran zastoupených v Národním shromáždění. V přípravných výborech Svazů budou zastoupeni též lesní odborníci.

§ 8.

Pro obstarávání odborné a zvelebovací činnosti Jednotného svazu českých zemědělců zřizují se úřadovny pro zemi Českou se sídlem v Praze a pro zemi Moravskoslezskou se sídlem v Brně. Dozor nad prováděním těchto úkolů vykonávají členové ústředního výboru dotyčné země. Podrobnosti o organizaci a působnosti úřadoven určí stanovy a jednací řád.

§ 9.

(1) Předsednictva Svazů ustanovují ve veřejnoprávním nebo soukromoprávním služebním poměru, povyšují a propouštějí zaměstnance Svazů a jejich složek v rámci systemisace služebních míst, schválené ministerstvem zemědělství v dohodě s ministerstvem financí.

(2) Pokud nebude schválena systemisace služebních míst podle odstavce 1, jest třeba k ustanovení a povýšení zaměstnanců souhlasu ministerstev zemědělství, vnitra a financí.

(3) Služební a platové poměry těchto zaměstnanců (odstavec 1) se upraví služebním a platovým řádem, který vyžaduje souhlasu ministerstev zemědělství, vnitra, sociální péče a financí.

(4) Na zaměstnance podniků Svazů se vztahují platové předpisy platné pro příslušnou skupinu zaměstnaneckou.

(5) Schválení, po případě souhlas, podle odstavců 1 až 3 udělují příslušná ministerstva, jde-li o Jednotný svaz slovenských zemědělců, po vyjádření příslušných pověřenců.

§ 10.

(1) Správní náklady Svazů a jejich složek hradí se členskými příspěvky, které stanoví ústřední výbor příslušného Svazu, všeobecnými zemědělskými příspěvky, zvláštními příspěvky, příspěvkem státu a jinými příjmy (dary a pod.).

(2) Výši všeobecných zemědělských příspěvků stanoví ministerstvo zemědělství v dohodě s ministerstvem financí a nejvyšším úřadem cenovým po slyšení ústředních výborů Svazů; vybírají se jako přírážky k dani pozemkové. Pro vyměňování, předpisování, vybírání a vymáhání těchto přírážek platí přiměřeně všeobecná ustanovení o pozemkové dani a o přírážkách k dani pozemkové s výjimkou ustanovení o obecních přírážkách. Všeobecné zemědělské příspěvky mohou být vybírány také od poplatníků daně pozemkové, kteří nejsou členy Svazů.

(3) Výši zvláštních příspěvků, které se vybírají za odbornou činnost Svazů, ze které určitá odvětví zemědělské výroby mají zvláštní prospěch, stanoví předsednictva Svazů se schválením příslušných ústředních úřadů.

(4) Příspěvky, které nejsou vybírány jako přírážky k pozemkové dani, se vybírají přímo a mohou být vymáhány politickou exekucí na podkladě výkazu nedoplatků potvrzeného Svazem.

(5) Rozpočty Svazů vyžadují souhlasu ministra zemědělství a ministra financí.

(6) Svazy vydají příspěvkové řády, které vyžadují schválení ministrů zemědělství a financí a předsedy nejvyššího úřadu cenového; vyhlásí je ministr zemědělství v Úředním listě a v Úředním věstníku.

(7) V případech uvedených v odstavcích 3, 5 a 6 jest postupovati, pokud jde o Jednotný svaz slovenských zemědělců, po vyjádření příslušných pověřenců.

§ 11.

Na návrh Svazů může vláda po návrhu ministra vnitra učiněném v dohodě s ministrem zemědělství, na Slovensku též po vyjádření příslušných pověřenců, po dobu dvou let od počátku účinnosti tohoto zákona, pokud jde o organizace a zařízení vzniklé před jeho účinností:

- a) včleniti nebo přičleniti dosavadní zemědělské, zemědělsko-osvětové, zemědělsko-zahradnické, zahrádkářské, lesnické, myslivecké, šlechtitelské a chovatelské organizace a zařízení do příslušných Svazů,
- b) zrušiti zemědělské nebo lesnické organizace nebo zařízení nebo je sloučiti nebo nově zříditi,

- c) při včlenění nebo zrušení organisací a zařízení určití, že jejich jmění přechází na příslušný Svaz jako jmění účelové, nebo že po uspokojení nebo zajištění věřitelů splývá se jměním příslušného Svazu.

§ 12.

(1) Ke zřízení nových organisací zemědělských a lesnických, výrobních družstev zemědělských a lesních a jiných organisací (§ 3, odst. 1, písm. b), jež výhradně nebo převážně mají sloužiti zájmům zemědělství nebo lesnictví, jest třeba vedle jinak předepsaného povolení též souhlasu ministra zemědělství (na Slovensku pověřence zemědělství a pozemkové reformy) a Svazů. Souhlas se nevyžaduje, jde-li o přeměnu podniků, uvedených v § 1, odst. 3, písm. b) dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 101 Sb., o znárodnění některých podniků průmyslu potravinářského, na družstva. Předpisy spolkového zákona zůstávají jinak nedotčeny.

(2) Výrobními zemědělskými a lesními družstvy rozumějí se podle tohoto zákona družstva, jejichž předmětem podnikání jest obhospodařování zemědělské nebo lesní půdy.

§ 13.

(1) Svaz zemědělství a lesnictví pro Čechy a Moravu v Praze a Rolnická komora v Bratislavě se zrušují.

(2) Dnem počátku účinnosti tohoto zákona přejde na příslušný Svaz dosavadní působnost, jakož i jmění včetně všech práv a závazků Svazu zemědělství a lesnictví pro Čechy a Moravu v Praze a Rolnické komory v Bratislavě. Za účelem sjednocení působnosti Jednotného svazu českých zemědělců s působností Jednotného svazu slovenských zemědělců stanoví vláda na návrh ministra zemědělství po vyjádření pověřence zemědělství a pozemkové reformy nařízením, která část působnosti Jednotného svazu slovenských zemědělců se přenáší na veřejné úřady. Opatření učiněná Přípravnými výbory Svazů před účinností tohoto zákona jest posuzovati jako by se stala podle tohoto zákona.

(3) Jmění, jež náleželo německým, maďarským nebo fašistickým organisacím a zařízením hájícím zájmy zemědělců a sledujícím úkoly, k nimž jsou povolány Svazy, přechází na příslušný Svaz, jako jeho jmění.

(4) Pokud nebyla skončena likvidace zemědělských a lesnických organisací a zařízení, které byly Svazem zemědělství a lesnictví pro Čechy a Moravu v Praze nebo Rolnickou komorou v Bratislavě zrušeny, nebo včleněny před účinností tohoto zákona, skončí tuto likvidaci příslušný Svaz podle směrnic, které vydá na jeho návrh ministr zemědělství, na Slovensku po návrhu pověřence zemědělství a pozemkové reformy.

Část II.

§ 14.

Rada (§ 1, odst. 1) jest vrcholnou zájmovou organisací zemědělců republiky Československé. V ní se sdružují Jednotný svaz českých zemědělců v Praze a Jednotný svaz slovenských zemědělců v Bratislavě.

§ 15.

Úkolem Rady jest uváděti činnost sdružených Svazů v soulad, zejména:

1. podporovati československé zemědělce při výstavbě zemědělství a lesnictví, podporovati a hájiti jejich společné zájmy za účelem zvelebení zemědělské a lesní výroby a pečovati o povznesení jejich hospodářské, sociální a kulturní úrovně,

2. býti poradním orgánem vlády ve všech věcech týkajících se československého zemědělství a lesnictví,
3. zastupovati a hájiti před úřady zájmy československého zemědělství a lesnictví ve společných otázkách a účastniti se hájení zájmů československého zemědělství a lesnictví v mezinárodních stycích.

§ 16.

(1) Na stanovách Rady, které podrobně určí její složení - též se zřetelem na zvláštní zájmy lesnictví - a její organizaci, úkoly, práva a povinnosti, se usnese první sjezd Rady. Na tento sjezd, který také zvolí statutární orgány Rady, vyšle ze zvolených členů ústředního výboru Jednotný svaz českých zemědělců v Praze a Jednotný svaz slovenských zemědělců v Bratislavě celkem sedmdesát pět zástupců v poměru podle počtu organizovaných členů; mimo tyto zástupce vyšle Jednotný svaz českých zemědělců osm a Jednotný svaz slovenských zemědělců čtyry lesní odborníky z přibraných členů ústředního výboru (§ 5, odst. 2). Ke schválení stanov a jejich změn jest zapotřebí souhlasu dvoutřetinové většiny, jednak Jednotného svazu českých zemědělců, jednak zástupců Jednotného svazu slovenských zemědělců.

(2) Stanovy Rady a její změny předloží vládě ke schválení ministr zemědělství a vyhlásí je v Úředním listě republiky Československé.

(3) Náklady spojené s činností Rady uhradí Jednotný svaz českých zemědělců a Jednotný svaz slovenských zemědělců poměrně podle počtu organizovaných členů.

§ 17.

(1) Až do konečné úpravy (§ 16, odst. 1 a 2) zastupuje Radu a vykonává správu jejích věcí zatímní představenstvo, sestávající z osmi členů Přípravného výboru Jednotného svazu českých zemědělců v Praze včetně dvou členů lesních odborníků a z čtyř členů Přípravného výboru Jednotného svazu slovenských zemědělců v Bratislavě včetně jednoho člena lesního odborníka, které jmenuje ministr zemědělství na návrh Přípravných výborů Svazů. K usnesení jest třeba většiny jak českých tak i slovenských členů zatímního představenstva.

(2) Zatímnímu představenstvu přísluší činiti všechna opatření, jichž je třeba k plnění úkolů Rady podle tohoto zákona (§§ 15 a 16).

(3) Ministr zemědělství svolá první schůzi zatímního představenstva Rady, aby se ustavilo a dalo si jednací řád.

Část III.

§ 18.

Úřady, soudy, nositelé pojištění, veřejné instituce a korporace jsou povinny podporovati Radu a Svazy při plnění jejich úkolů, slyšeti je ve všech otázkách, týkajících se zemědělství, lesnictví a zemědělců, a podávati jim bezplatné zprávy, nezbytně nutné pro jejich činnost, pokud to není zákonem nebo z jiných důležitých důvodů vyloučeno.

§ 19.

(1) V mezích své veřejnoprávní působnosti jsou Rada a Svazy a jejich složky osvobozeny od zvláštní daně výdělkové a poplatků, jakož i od dávek za úřední úkony ve věcech správních a jiných veřejných dávek.

(2) Movité jmění Rady a Svazů a jejich složek je osvobozeno od poplatkového ekvivalentu. Nemovité jmění podléhá, pokud jde o poplatkový ekvivalent, sazbě 0.3%, a to od prvního dne kalendářního čtvrtletí po počátečním dni účinnosti tohoto zákona. Až do té doby platí Rada a Svazy poplatkový ekvivalent ze jmění, jež mají v držbě, ve výši dosud stanovené. Neuplynulo-li od poplatného nabytí nemovitosti podmětem, jehož jmění přechází na Svazy, deset let, platí ustanovení § 8, věty druhé zákona ze dne 8. dubna 1938, č. 76 Sb., o poplatkovém ekvivalentu.

§ 20.

Za újmy, které by případně vznikly provedením tohoto zákona (§ 11), neposkytuje se náhrada.

§ 21.

Právní jednání a úřední úkony nutné k provedení tohoto zákona jsou osvobozeny od daní, poplatků a veřejných dávek.

§ 22.

Kdo vědomě nebo z hrubé nedbalosti nesplní povinnost uloženou mu podle § 2, odst. 4, bude potrestán, nejde-li o čin přísněji trestný, okresním národním výborem pro správní přestupek pokutou do 5.000 Kčs nebo vězením do 14 dnů. Ukládá-li se pokuta, budiž pro případ její nedobytnosti zároveň vyměřen náhradní trest vězení podle míry zavinění až do 14 dnů.

§ 23.

Zemědělstvím podle tohoto zákona se rozumí také lesnictví a zemědělcem také majitel lesa.

§ 24.

(1) Použitelnost vládního nařízení ze dne 22. srpna 1942, č. 294 Sb., o organizaci zemědělství a lesnictví v Čechách a na Moravě, jakož i předpisů podle něho vydaných, se zrušuje.

(2) Ustanovení zákona ze dne 2. června 1942, č. 130 Sl.z., o Rolnické komoře, a vládního nařízení ze dne 11. září 1942, č. 194 Sl.z., kterým se provádí § 8, odst. 2 zákona o Rolnické komoře, se zrušují, pokud odporují ustanovením tohoto zákona.

(3) Zaměstnanci Svazu zemědělství a lesnictví pro Čechy a Moravu a zaměstnanci Rolnické komory stávají se počátečním dnem účinnosti tohoto zákona zaměstnanci příslušného Svazu. Úprava jejich služebního poměru bude provedena služebním a platovým řádem (§ 9, odst. 3).

§ 25.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem po vyhlášení; provede jej ministr zemědělství v dohodě se zúčastněnými ministry.

Dr. Beneš v. r.

Gottwald v. r.

Řuriš v. r.

